
Sprostowanie.

Ochrona Zabytków 42/3-4 (166-167), 315

1989

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

LIST DO REDAKCJI

W „Ochronie Zabytków” (nr 3 i 4, 1987) ukazały się moje artykuły *Ruina jako miejsce pamięci i pomnik* oraz *Odbudowa włoskich zespołów staromiejskich po zniszczeniach II wojny światowej*. Obydwa są przekładem z niemieckiego artykułów opublikowanych wcześniej w austriackim czasopiśmie „Österreichische Zeitschrift für Kunst und Denkmalpflege”. Najlepiej było oczywiście przesłać Redakcji teksty w języku polskim, ponieważ jednak brak czasu, spowodowany dłuższym wyjazdem, na ich przygotowanie mi nie pozwolił, trzeba było posłużyć się tłumaczeniem. Zdaję sobie w pełni sprawę, jak trudne są takie tłumaczenia, tym bardziej że artykuły (szczególnie ten pierwszy) zawierały wiele pojęć trudno przetłumaczalnych. Niestety, nie zawsze wypadło to najlepiej i sporo jest w polskim tekście niedokładności i opuszczeń, niekiedy istotnie zmieniających sens wersji oryginalnej. Chciałbym się jednak zatrzymać tylko na sprawie, która wydaje mi się najistotniejsza. Tytuł mego artykułu *Ruina jako miejsce pamięci i pomnik* brzmi w tekście niemieckim *Die Ruine als Gedenkstätte und Mahnmal* (szkoda, że nie podano tego w przypisie). Przetłumaczenie *Mahnmal* na *pomnik* (według suplementu do *Wielkiego słownika niemiecko-polskiego*, T. Kachlaka i B. Witkowskiej, Warszawa 1974) znaczy co prawda pomnik/monument, ale z dodatkami w nawiasie „*ku przestrodze*” i to jest podstawowym sensem tego słowa, które tak też powinno być rozumiane dalej w tekście, gdzie użyto je wielokrotnie. Ta nowa treść nadana wybranym na pomniki ruinom, będąca jakby konkluzją okropnych przeżyć ostatniej wojny, jest szczególnie jednoznaczna w memento przyświecającym utworzeniu Centrum Pokoju w Hiroszimie — „*No more Hiroshima*”. Odnośnie pracy o odbudowie miast włoskich chciałbym wyjaśnić, że personel naukowy Duńskiego Instytutu Kulturalnego w Rzymie nie dostarczył mi i opracował literaturę i materiały źródłowe do mego artykułu — jak to brzmi w przypisie 31 — lecz był mi pomocny przy wykonaniu tej roboty i za to mu dziękowałem.

Roskilde, 26.2.1989

Eugeniusz Gąsiorowski

SPROSTOWANIE

W artykule Eugeniusza Gąsiorowskiego *Problemy ochrony zabytków w Etiopii*, zamieszczonym w „Ochronie Zabytków” 1987, nr 4, z przypisu oznaczonego gwiazdką wypadła informacja: E. Gąsiorowski, *Ethiopia. Legislation for the safeguarding of the cultural heritage of Ethiopia*. Restricted Technical Report PP/1979–1980/4/7. 6/05. UNESCO, Paris 1981.

Wyjazd do Etiopii nastąpił w dniach 5 maja–6 czerwca 1980 r. i objął, obok pobytu w Addis Abebie, także wizytację zabytków w rejonie jeziora Tana (kościóły i klasztory) oraz Gondar (zespół dawnych pałaców królewskich, kościoły) w celu zapoznania się na miejscu ze stanem ich zachowania i problematyką ochrony.

Autora i Czytelników serdecznie przepraszamy.